

“Van schaamte naar waardigheid”

Geen kind meer de dupe van armoede in 2030 via de Alliantie tegen Kinderarmoede

Foto: Pexels.com

Eén op de negen kinderen in Nederland leeft onder de armoedegrens. Kinderen die opgroeien in armoede lopen hogere gezondheidsrisico's en worden belemmerd in hun (talent)ontwikkeling. Een gegeven dat niet past bij een welvarend land als Nederland, maar dat tegelijkertijd wel de dagelijkse werkelijkheid is.

Er zijn inmiddels vele gesprekken en dialogen gevoerd, wetenschappelijke onderzoeken gedaan en analyses gemaakt. Het is nu tijd om door te pakken en de gevolgen van armoede voor kinderen terug te brengen tot nul. In dit document staan de uitgangspunten en werkwijze van de Alliantie Kinderarmoede die is getekend op 26 maart 2019 in het bijzijn van ervaringsdeskundigen, kinderen, Laurentien van Oranje, de staatssecretaris van het ministerie van SZW Tamara van Ark, de voorzitter van de SER Mariëtte Hamer, Kinderombudsman Margrite Kalverboer en Tweede Kamerlid Carla Dik.

Vanuit Alles is Gezondheid, het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid en de Missing Chapter Foundation hebben we de handschoen opgepakt om het doel te bereiken. Maar we kunnen het niet alleen. Doet u met ons mee?

Ons doel: geen kind meer de dupe van kinderarmoede in 2030

In Nederland groeien maar liefst 378.000 kinderen en jongeren op in armoede. Dat betekent dat 1 op de 9 kinderen en jongeren zich zorgen maakt of er wel geld is voor eten of schoolspullen, ze stress voelen bij hun ouders die opvoeden in schaarste, zelf gespannen zijn en zich moeilijker kunnen concentreren op school. Daarnaast is er een reëel risico op sociale uitsluiting, omdat ze om financiële redenen niet of onvoldoende kunnen deelnemen aan activiteiten binnen en buiten school. En dan praten we nog niet eens over de negatieve gevolgen voor de langere termijn.

Om kinderen uit deze gezinnen in staat te stellen kansrijk op te groeien, stelt het kabinet sinds 2017 structureel €85 miljoen extra per jaar ter beschikking aan gemeenten. De gemeenten zorgen met dit geld voor voorzieningen in natura, zoals het kunnen meedoen op school aan sport, aan cultuur en aan sociale activiteiten. Hiermee stijgt op de korte termijn de eigenwaarde van deze kinderen. Er is alleen meer nodig. We willen ook dat kinderen en hun gezinnen op de lange termijn de regie op hun eigen leven terugkrijgen.

We hebben ons een heel helder doel gesteld. Wij willen armoede onder kinderen uitbannen en stellen daarbij stevige doelstellingen: **in 2030 zijn kinderen niet meer de dupe van armoede en zijn er geen nieuwe gezinnen meer die in armoede vervallen**. Dit past overigens naadloos aan bij de ambities die het Rijk heeft uitgesproken in de recent uitgebrachte Kamerbrief (dd 01-04-2019).

De Alliantie tegen Kinderarmoede

Armoede is een complex probleem. Vaak hebben mensen in armoede niet alleen schulden, maar ook last van ziekte, werkloosheid, taalproblemen, etc. Er is dus niet één, en al helemaal geen eenvoudige oplossing tegen armoede, zoals ook blijkt uit analyses van o.a. het SCP, de SER, de Kinderombudsman, en door Raden van Kinderen in gemeenten. Helaas heeft ook heeft een groot aantal activiteiten die door een breed scala aan partijen worden uitgevoerd, zoals initiatieven vanuit het Kabinet, activiteiten door vier grote landelijke fondsen, en regionale en lokale initiatieven in gemeenten, nog niet tot een structurele oplossing geleid.

Ervaringsdeskundige:

“Armoede is een taboe, maar dat betekent niet dat we er niet over willen praten. We beginnen er alleen zelf niet over.”

Om deze problemen op te lossen moeten we ons onvoorwaardelijk inzetten en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen. Dit doen we via een coalitie van publieke, private en maatschappelijke partijen. Met de Alliantie Kinderarmoede brengen we organisaties uit alle hoeken van de samenleving bij elkaar om samen een doorbraak te forceren door nieuwe, creatieve en slimme oplossingen te bedenken voor de aanpak van kinderarmoede én deze uit te voeren.

Wat maakt deze Alliantie uniek?

De Alliantie Kinderarmoede is ontstaan vanuit een samenwerking tussen Missing Chapter Foundation, Alles is Gezondheid en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid. Wij zijn over onze eigen schaduw heengestapt en een waarachtige samenwerking aangegaan vanuit passie, compassie en waardigheid waarin het belang van het kind en het gezin centraal staat. Via de diverse achterbannen van onze organisaties zijn in korte tijd ruim 150 organisaties aangesloten bij de Alliantie die is bekrachtigd op 26 maart 2019.

Deze alliantie is anders dan heel veel andere allianties. Om ons doel te bereiken moeten we voorkomen dat we de niet alleen bruggen bouwen tussen de verschillende initiatieven en partijen. Een integrale en inclusieve aanpak van kinderarmoede vraagt namelijk om een geheel nieuw landschap waarbij kinderen en hun gezinnen centraal staan. Wij zijn dus géén bruggenbouwers, maar landschapsarchitecten. We gaan gezamenlijk waarde creëren, waarbij 1 en 1 echt 3 is.

De beloftes van de partners

Iedere deelnemende organisatie neemt in de Alliantie haar aandeel en maakt impactvolle stappen om de effecten van kinderarmoede terug te brengen naar nul. Alle partners zetten zich in voor het volgende:

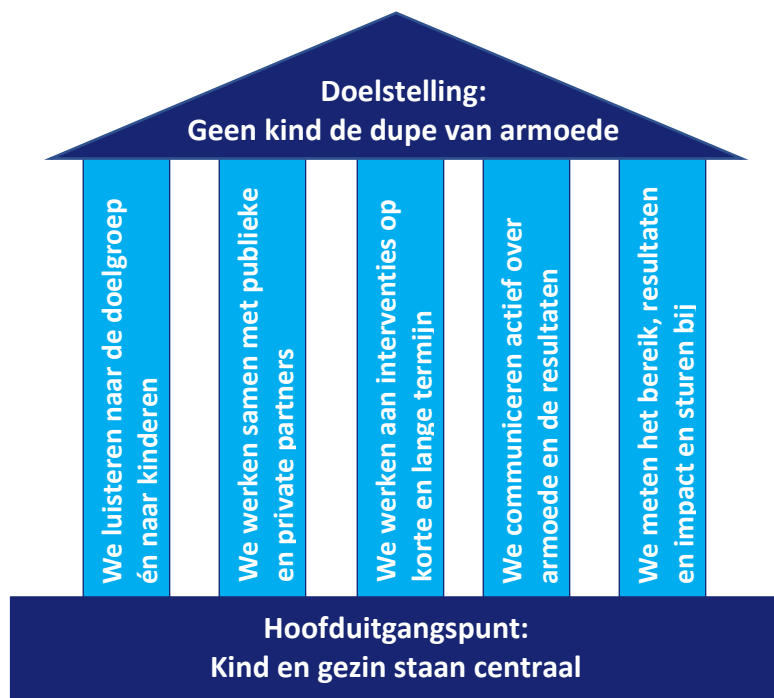
- ze signaleren armoede, maken dit bespreekbaar en weten welke andere organisaties betrokken kunnen worden bij de oplossing ervan;
- ze doen alles wat in hun mogelijkheid ligt om de (gezondheids)gevolgen van armoede binnen (aanstaande) gezinnen op te lossen;
- ze werken actief samen en laten zien wat werkt.

Bovendien werken alle partners mee aan de (jaarlijkse) monitoring over de uitvoering van de activiteiten en de voortgang.

Uitgangspunten voor de werkwijze

Ons hoofduitgangspunt is dat het kind en het gezin centraal staan in alles wat we doen. Om onze doelstelling te behalen, gaan we ook uit van de volgende uitgangspunten:

1. We denken én doen inclusief. De doelgroep weet als geen ander wat zij nodig hebben en waar het systeem hen in de steek laat. We gebruiken als stelregel dat we geen activiteiten starten zonder de betrokkenheid van ervaringsdeskundigen en kinderen, omdat zij als geen ander weten wat hun leeftijdsgenootjes nodig hebben voor een fijn leven.
2. We werken samen met publieke en private partners. Deelname is vrijwillig, maar zeker niet vrijblijvend en we zorgen ervoor dat alle initiatieven van de individuele partners optellen tot meer dan de som der delen.
3. We werken aan activiteiten en interventies op korte en lange termijn. Hierbij sluiten we aan bij wat de partners voornemens zijn te doen. Op de langere termijn gaan we moeilijke systeeminterventies niet uit de weg.
4. We communiceren actief over armoede en de resultaten. Hierbij brengen we het thema uit de taboesfeer en laten we als Alliantie zien wat we bereiken.
5. We monitoren op bereik (bv. aantal partners en aantal kinderen), resultaat van de activiteiten en interventies, en impact (wat het doet met de kinderen en hun gezinnen) en sturen bij waar nodig.

Figuur: de uitgangspunten van de Alliantie Kinderarmoede

Ervaringsdeskundige:

"Het is een recht om niet arm te zijn."

Concrete activiteiten

We ondernemen op de korte termijn de volgende activiteiten.

- **Ontwikkelen van een impactvol netwerk.** We zetten een helder verbindingspunt op waardoor alle partijen elkaar kunnen inspireren en de Alliantie levendig blijft.
- **Aanjagen en verbinden van initiatieven en projecten.** We analyseren de beloftes van de partners (zie de bijlage voor inspirerende voorbeelden), houden hen hier scherp op, bekijken we waar gemeenschappelijke thema's en blinde vlekken zitten, bouwen we aan sub-coalities tussen partners en zetten we pilots en experimenten op.
- **Communicatie en PR.** We gaan het gesprek aan over het thema armoede (zowel via de reguliere media als via social), verzamelen en verspreiden praktijkervaringen en good practices en laten zien waar de energie zit.
- **Wetenschappelijk onderzoek.** We onderzoeken op zowel proces- als inhoudelijk niveau wat onze resultaten zijn.

Op de langere termijn moeten we systeeminterventies plegen zodat het kind en het gezin weer centraal staan. Hiervoor denken we aan de volgende activiteiten:

- **Opschalen van effectieve resultaten van de pilots.** We leren wat er op alle niveaus en bij alle partners gebeurt en vertalen dat in landelijke werkwijzen.
- **Ontwikkelen van optimale systeeminterventies.** We bouwen aan ketenaanpakken op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

Doet u mee?

Zodra we ons doel hebben bereikt, heffen we de Alliantie op. Tot die tijd hebben we iedereen nodig om het grote doel te bereiken.

Mogen we op u rekenen?

Bijlage: inspirerende voorbeelden van bijdragen van partners

Gemeente Zwijndrecht

Zwijndrecht heeft een Deltaplan Armoede vastgesteld. Onderdelen daarvan zijn:

- Zicht krijgen op doelgroepen. Zwijndrecht heeft inzicht in het aantal mensen dat leeft rond de armoedegrens, maar heeft niet iedereen persoonlijk in beeld. Door de data waarover de gemeente beschikt beter te gebruiken wil ze deze inwoners beter in beeld krijgen, hen perspectief bieden en hen ondersteunen in het toewerken naar dat perspectief.
- Vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden en schulden. De gemeente wil samen met o.a. de Sociale Dienst Drechtsteden, het VIVERA Wijkteam en het CAK vroegtijdig betalingsachterstanden signaleren en aanpakken om te voorkomen dat bij inwoners problematische schulden ontstaan,
- Stressreductie. Schulden en maandelijks de eindjes aan elkaar moeten knopen levert veel stress op in gezinnen. De gemeente wil voor mensen in crisissituaties binnen 48 uur rust creëren en vanuit die rust met hen werken aan oplossingen.

Aldi

Aldi draagt eraan bij dat geen enkel kind met honger in de klas zit. Daarom gaat de supermarktketen uiterlijk vanaf 2020 vanuit de winkels brood doneren aan scholen. Hiermee kunnen de scholen kinderen in armoede voorzien van een ontbijt of lunch. Zo wordt geen enkel kind belemmerd in zijn of haar (talent)ontwikkeling.

Menzis

Menzis verzekert de toegankelijkheid en betaalbaarheid van kwalitatief goede zorg en werkt aan de kracht van ieder mens. Menzis gaat zich inzetten om in een beoogde samenwerking met de gemeente Den Haag een regeling aan te bieden aan 1.200 bij Menzis ingeschreven gezinnen in de bijstand met in totaal 1.720 kinderen die kampen met zorgpremieschulden. Die regeling houdt in dat met deze gezinnen haalbare afbetalingsregelingen tot stand komen, zodat na verloop van tijd bestaande restschulden bij de zorgverzekeraar kunnen worden kwijtgescholden.

GGD Twente

De GGD heeft binnen de academische werkplaats het thema gezondheid voor kinderen in armoedesituaties als hoofdthema gemaakt. Binnen dit programma is ze bezig om samen met ouders, Twentse gemeenten, universiteit en Hogescholen, de voedselbank en maatschappelijk werk de interventie: “gezond opvoeden in krappe tijden” te ontwikkelen. Daarnaast onderzoekt de GGD Twente de werkzaamheid van de interventie en heeft ze de bestuurlijke stuurgroep aangevuld met ervaringsdeskundigen. De opgedane kennis wordt toegankelijk gemaakt voor heel Nederland.

ENECO

Eneco is een duurzaam energiebedrijf met miljoenen klanten in Nederland. Ze gaat mensen in armoede helpen bij het verduurzamen van energie (besparen, opwekken, leveren) en daarnaast het vroegtijdig signaleren van betalingsproblemen en helpen bij het oplossen er van. Ze werkt hiervoor samen met (initiatieven van) andere organisaties, zoals bijvoorbeeld gemeenten en het Schuldenlab. Ze wil daarnaast de best practices uit de energiesector delen.

BPBI

BPBI is de grootste en oudste branchevereniging voor professionele bewindvoerders en inkomensbeheerders. BPBI biedt financiële zorg aan ca. 80.000 financieel kwetsbaren, waaronder gezinnen met kinderen. Ze gaat onder haar leden bewustwording bevorderen van de mogelijkheden om armoede te signaleren, en kennis delen over initiatieven voor verbetering. Daarnaast gaat ze informatie over systeemfouten bundelen en delen.

Hogeschool Rotterdam

Met vijf scholen (primair en voortgezet onderwijs) in en om Rotterdam ontwikkelt ze werkwijzen die helpen om op school:

- kinderarmoede beter te signaleren;
- leerlingen en ouders te ondersteunen die met (de stress van) armoede en schulden worden geconfronteerd;
- ouders beter door te verwijzen naar regelingen;
- in overleg met kinderen en ouders deze werkwijzen uit te proberen en aan te scherpen.

Zie voor een overzicht van alle partners:

www.alliantiekinderarmoede.nl/partners.